

Sundheds- og Ældreministeriet

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

[Den 19. august kl. 12.30-14.00]

Ministerens tale til samråd om konkurser i ældreplejen

Bjarne Laustsen har stillet fire samrådsspørgsmål, som beskæftigelsesministeren og jeg har fordelt imellem os. Jeg vil indledningsvist besvare samrådsspørgsmål A og D, og beskæftigelsesministeren vil efterfølgende besvare samrådsspørgsmål B og C.

I spørgsmål A spørges der til eksempler på områder, hvor en privat leverandør af serviceydelser er gået konkurs, og hvor det har drejet sig om behov for hurtig og livsvigtig hjælp.

Her vil jeg starte med at understrege, at kommunen altid har forsyningsansvaret i forhold til at sikre, at borgerne får den hjælp, som de har krav på. Det følger af servicelovens § 4. Og det betyder, at det er kommunens

ansvar at træde til og levere den visiterede hjælp, hvis en leverandør eksempelvis går konkurs eller af anden grund vælger at trække sig. Kort sagt, en sikkerhed for borgeren.

Kommunens forsyningsansvar gælder uanset, om man afventer en betalingsstandsning eller en konkursbegæring. Forsyningsansvaret kommer altså forud for det økonomiske mellemværende, der ellers måtte være.

KL har i starten af denne måned foretaget en kort rundspørge i kommunerne om konkurser på ældreområdet siden april 2013. Ud af 98 kommuner har 80 besvaret rundspørgen. Det viser sig, at 30 kommuner, det vil sige lidt under en tredjedel, har tilkendegivet, at de har oplevet én eller flere konkurser.

Hovedparten af kommunerne oplyser, at den konkursramte private leverandør har leveret både praktisk hjælp og personlig pleje. Enkelte har leveret madservice, og kun én har leveret delegeret sygepleje.

Helt overordnet kan man på baggrund af rundspørgen sige, at der er stor forskel på, hvor store konsekvenser konkurserne har haft. De kommuner, der har oplevet, at en stor leverandør er gået konkurs, er naturligvis mere berørt end de kommuner, hvor kun få - eller ingen - borgere havde valgt den konkursramte leverandør. Derfor har kommunerne også haft forskellige vilkår at agere efter.

Som lovgivningen er i dag, er kommunerne forpligtet til at skabe grundlag for, at modtagere af personlig pleje og praktisk hjælp, samt madservice kan vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf den ene kan være kommunal. Kommunerne kan vælge at tilvejebringe det frie valg via en godkendelsesordning eller via udbud - eller som en kombination af de to.

Reglerne blev sidst ændret i april 2013 af den daværende socialdemokratisk ledede regering med støtte fra Enhedslisten.

Det er mere end 10 år siden, at hjemmehjælpsmodtagerne fik mulighed for at vælge mellem flere leverandører, og det har vist sig, at borgerne benytter deres frie valg - og det i højere og højere grad.

I 2014 havde 38 procent af hjemmehjælpsmodtagerne valgt en privat leverandør. Den procentvise del, der modtager hjemmehjælp fra en privat leverandør, er således steget med næsten 12 procentpoint fra 2008 til 2014.

Jeg mener, at frit valg er med til at skabe en bedre hjælp til de ældre. Muligheden for at vælge til og fra, giver borgeren indflydelse og ansvar for den hjælp, der bliver leveret.

Når borgerne bliver spurgt til muligheden for at vælge leverandør, svarer omkring 63 pct. af hjemmehjælpsmodtagerne da også, at de finder det enten vigtigt eller meget vigtigt, at der er frit valg af leverandør.

Derfor er det også rigtig ærgerligt, at vi har oplevet tilfælde, hvor leverandører er gået konkurs. Det skaber usikkerhed – ikke mindst for borgerne, som måske mister deres kendte hjemmehjælper, men også for medarbejderne hos den leverandør, der har været nødsaget til at lukke.

Fremadrettet skal kommunerne måske i højere grad være opmærksomme på, at det ikke kun er prisen, der er afgørende, når de indgår aftaler med private om levering af hjemmehjælp.

Den anden vej rundt skal virksomhederne være realistiske, når de byder ind på en opgave, og de skal kun byde ind på de opgaver, som de kan løfte.

Under alle omstændigheder er det afgørende, at kommunerne har en plan for, hvordan de vil håndtere en konkurs, hvis situationen måtte opstå. På den vis kan kommunerne – fra dag ét

- give borgerne den hjælp, som de har behov for og krav på.

Det leder mig til spørgsmål D, hvor der spørges ind til, hvilken hjælp hjemmehjælpsmodtagerne kan få i det tilfælde, hvor deres valgte leverandør går konkurs, samt hvem der skal levere.

Jeg vil igen slå fast, at kommunen altid har forsyningsansvaret og dermed skal sikre, at borgerne får den hjælp, som de har krav på. Det handler derfor ikke om, hvilken hjælp borgerne *kan få*, men hvilken hjælp borgerne *skal have*.

Kommunen kan vælge selv at løse opgaverne hos de berørte borgere, eventuelt ved brug af eksterne vikarer, eller de kan vælge at lade andre godkendte leverandører løse nogen eller alle opgaver.

Kommunen er måske rent praktisk nødt til at prioritere opgaverne i en kortere periode,

sådan at den personlige pleje eksempelvis bliver prioriteret fremfor rengøringen. Det skal dog altid ske efter en faglig vurdering af den enkelte borgers behov.

KL har også i rundspørgen spurgt ind til, hvordan kommunerne har løftet deres forsyningsansvar. Rundspørgen peger på, at kommunerne som det første har kontaktet de berørte borgere med henblik på, at borgerne hurtigst muligt kunne vælge en ny leverandør. Den nye leverandør har i flere tilfælde kunnet træde til med kort varsel.

Hvis en borger har haft et akut behov for hjælp til eksempelvis personlig pleje, er den kommunale hjemmepleje og hjemmesygepleje som oftest gået ind og har leveret ydelsen, indtil borgeren har haft mulighed for at vælge en ny leverandør.

Håndteringen af en konkurs afhænger således af, om de berørte borgere har haft et akut behov for hjælp eller har kunnet vente på at få

hjælpen leveret til, at de har valgt en ny leverandør.

Afslutningsvis kan jeg fortælle, at KL, Dansk Industri og Dansk Erhverv netop er blevet enige om fem anbefalinger, der skal forebygge konkurser. Det drejer sig om:

- at kommunerne kan stille krav til leverandørernes økonomi
- at kommunerne bør stille krav om en økonomisk sikkerhedsstillelse
- at aftalerne bør basere sig på tæt dialog parterne imellem bl.a. for at sikre en tidlig varsling af en konkurs
- at parterne bør udarbejde en handleplan for, hvordan en konkurssituation håndteres, og
- at kommunerne bør gå i dialog med en tilbudsgiver ved et unormalt lavt tilbud

Jeg er glad for, at parterne har taget dette skridt, da det er nødvendigt med en fælles indsats på området.

Så vil jeg give ordet videre til beskæftigelsesministeren.